

5650 Mezőberény, Fő út 6.
tel.: +36 66 515-553; +36 70 400-2474
e-mail: opskk@mezobereny.hu
web: opskk.mezobereny.hu

Mezőberény Város Önkormányzata
5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.

Siklósi István
Polgármester részére

Tárgy: javaslat a települési értéktárba
történő felvételhez

Tisztelt Polgármester Úr!

Mellékelten benyújtom a munkatársam által a települési értéktárba történő felvételhez
elkészített javaslatot.

Mezőberény, 2017. augusztus 2.

Tisztelettel:

Mezőberényi Polgármesteri Hivatal			
Iktatászsám: 1.2015		Melléklet: 1 db	
Érkezett: 2017 AUG 03.			
Előszám:	Utószám:	Pályázat:	
		ME	

Smiriné Kokauszki Erika
igazgató

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

„MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE ZÁSZLÓJA”

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Mezeiné Bátori Valéria
5650 Mezőberény, Luther u. 1/2/9

Mezeiné Bátori Valéria

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Orlai Petrics Soma
Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ Mezőberény

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név:	Smiriné Kokauszki Erika
Levelezési cím:	5650 Mezőberény Fő út 6.
Telefonszám:	66/515-553
E-mail cím:	opskk@mezobereny.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

„MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE ZÁSZLÓJA”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari- és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

5650 Mezőberény Iparosok székháza

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi
			magyarország

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE zászlójának alapja **nehéz zölddamaszt selyem**, körben hímzett díszítéssel készült el. **Kétoldalas**. Mindkét oldal külön van hímézve, ugyanazzal a technikával, majd a két oldal össze lett dolgozva. Szélén – körben - arany színű rojt, a sarkokat - szintén arany színű - bojtok csinosítják.

A zászló **mérete**: 133x170cm

Két tűvel dolgozott a készítő, apró öltésekkel oda van rögzítve a „minta” az alapanyaghoz ... ráján kifeszítve le-fel öltögetett. Az aranszál csak az anyag felületén van. Az arany szálöltés mellett bizonyos távolságokra belefűzve a bordó szál. Öltéstechnikája úgynevezett úrihímzés. Mindkét oldalán sorminta van. Két különböző formájú gránátalma (az egyetértés, bőség, egység, szimbóluma; „... mutatja, az egységbe forrt szellemeket pedig a gránátalma, amely úgy szorítja egybe magjait, amiként a kiváló emberek fogják egybe számos tehetség valamennyi gondolatát”), tölgyfalevél makkal (hatalom, hosszú élet, erkölcsi tartás, ... a nagyság, az erő, ... és fájának keménysége révén a halhatatlanság szimbóluma), térkitöltésnek bogycok. Középen (hagyományos) masni.

Egyik **oldalán** – középen – a magyar címer korona nélküli változata látható (művészi kivitelben), kidomborodik az alpból, alá van bélelve kenderkóccal, illetve vékony bórdarabkával.

Felirata: MEZŐBERÉNYI IP. IF. ÖNKÉPZŐ EGYESÜLETE

Másik **oldalán** két egymásba kulcsolódó kéz, mely az összefogást, egyetértést, barátságot, összetartozást, megbecsülést jelképezi.

Felirata: „ A MUNKA NEMESÍT” és az évszám: 1904

A **szalagon** (fehér selyem alapon aranszínnel gazdagon hímezve) a Fejérváry Celesztine - („a jótékonyágáról és nemes szívéről ismert, közszeretben álló nagybirtokosnő”) - zászlóánya jeligéje: ISTEN ÁLDJA A TISZTES IPART!
és ROMÁNFALVI FEJÉRVÁRY CELESZTINE felirat olvasható.

Piros-fehér-zöld **szalagra** (arany színnel festve) felirat: IPAROS HŐSEINEK KEGYELETE
JELÉÜL MEZŐBERÉNY KÖZSÉG KÖZÖNSÉGE.

A „zászlóünnep”

A MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE **1899**-ben alakult. (Az ipartestületek alakítását - melyhez csaknem minden iparos csatlakozott -, 1884. évi 17. tc. mondta ki.) Az egyesület fontos szerepet játszott az iparosok művelődésében. Rendszeresen szerveztek műkedvelő, színi előadásokat, felolvasó esteket, ... tanultak, vitatkoztak, gyűjtő- és alkotó munkákat végeztek. Saját könyvtáruk volt. Ezzel is növelték a tudás tekintélyét.

1904. május 23-án (Pünkösöd másnapja) **jegyzőkönyv** készült az egyesület zászlószentelési ünnepélyéről. A jegyzőkönyv szerint jelen voltak Szerető Imre elnök, az egyesület tisztségviselői és a választmányi tagok ...

Az elnök üdvözölte a jelenlévőket és megnyitotta az ülést.

A pénztárnok beszámolt a zászló szentelésének kiadás és bevételéről. A bevétel 1644 korona, 60 fillér volt, a kiadás 1698 korona, 53 fillér. A pénztárból pótolták a hiányzó összeget.

Jegyzőkönyvbe foglalták az ünnepély lebonyolításához anyagilag hozzájárulók neveit, a választmány javaslatára.

Románfalvi Fejérváry Celesztine grófnő („úrnő”) zászlóanyai védnöksége alatt felavatták zászlójukat.

Az ünnepély az egyesületi helyiségben délután 2 órakor kezdődött. Elindultak a zászlóanyához a bevont zászlóval „ezer meg ezer szemtől kísérve”. A zászlóanyához való megérkezéskor Kutzian Zsuzsika „szép” beszéd kíséretében egy virágcsokrot nyújtott át, mint „az egyletnek hála jelvényét”.

Zeneszó mellett délután 3 órakor átvonultak a római katolikus templomba, ahol Apostol Ubald felszentelte a zászlót, az iparos ifjak dalkörének közreműködésével.

A templomból a zászlóanya kastélykertjébe vonult át a község apraja – nagyja „beláthatatlan sűrű néptömeg” kíséretével, zeneszó mellett a kibontott zászlóval. Az ünnepély székhelyére megérkezve a Himnusz énekelte az iparos ifjak dalköre. (A Mezőberényi Iparos Ifjak Önképző Egyesülete a zászlószentelési ünnepélyre daloskör alapítását határozta el. Szrenka István tanítót kérték fel és választották meg karnagynak.)

A közönség 20 fillér belépti-díj mellett léphetett be a parkba. A belépődíjakból az egylet pénztárába 140 korona jövedelem folyt be.

Szerető Imre egyesületi elnök az ünnepély közgyűlését megnyitotta, „szép” beszédben ismertette az egyletnek eddigi működését és a jelenig elért célját. Az ünnepi szónoklat elmondására Belenczéresi Józsefet kérte fel. Belenczéresi József „messze elhallatszó érczes hangon” méltatta az ünnepély jelentőségét, és a zászló szentségét. Köszönetet mondott a zászlóanyának az egyesület nevében „jó szívéért Istentől ezer áldásért esedezett”.

Majd az iparos ifjak dalköre alkalmi éneket énekelt.

„Sorrendben a szegek beverettek”. *

A zászlóanya szép szavak kíséretében a zászlót átadta.

Szerető Imre elnök megköszönte az ünnep fényét emelőknek a megjelenésüket és az ünnepi közgyűlést bezárta.

Zárásként a daloskör elénekelte a Szózatot.

Ezt követően – zeneszó mellett - átvonultak a jelenlévők a „Magyar Király szállodába”, a zászlóanya áldal „adott” bankettra. Este zártkörű táncvigadalom volt, mely eltartott reggelig. „1 korona 60 személy és 3 korona család belépés – díjjal”.

* (A zászlószegek a zászló adományozását és az ünnepség költségeit adományozás útján támogató iparosok, valamint az egyéb támogatók neveit tartalmazza. Az 1904. május 23-án készült jegyzőkönyv tartalmazza a neveket.)

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Saját múltunk ismerete és tisztelete alapja nemzeti öntudatunk erősítésének.

Napjainkban már egyre kevesebb az eredeti állapotában megmaradt értékes tárgyi emlék. Egyik ilyen ereklje, ez a 113 éves múltra visszatekintő zászló. Egy közösség egységének, becsületének felszentelt jelképe. A zászló motívumai, jelmondatai jellemzőek az iparosságra.

Kiszely Jánosné visszaemlékezéséből is tudjuk, hogy Mezőberényben mindig kiváló mesterek dolgoztak. A zászlóról, az iparosokról az jut eszébe, hogy: becsületes kétkezi munkával a népért, s ha kell életet a hazáért.

Ezt a jelképet megőrizhetjük az utókornak a zászló települési értéktárba való felvételével. Ezért ajánlom az értéktárba való felvételét.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

www.mezobereny.hu

Mezőberény története 2./Szabó Ferenc 1973.

www.hungaricana.hu

Dr. Bonyhai Mihály: Mezőberény Monográfiája

Békésmegyei közlöny, 1904. (31. évf.) (jan.-jún. 18-53. sz.)

Békésmegyei közlöny 1904. 05. 29. 44. szám

Kiszely Jánosné, Népművészet Mestere közlése

Szimbólumtár/szerk. Pál József és Újvári Edit

www.benyovszkimihaly.hu

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

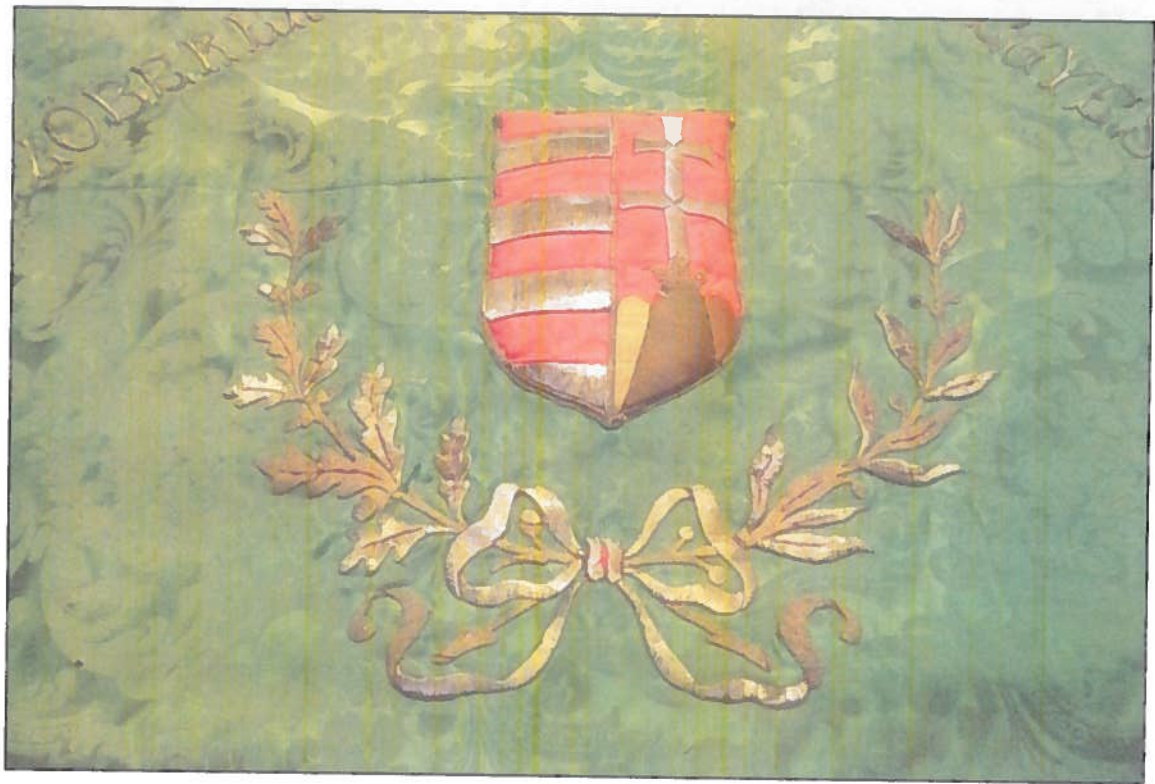
I.) Melléklet

Románfalvi Fejérváry Celesztine grófnő (1904)

Romanfabri

Isen

LEVELEZŐ-LAP.

Czim

Quaragys...

...
...
...

...
...
...

2.) melléklet

Ajánlás

Az iparos egyletek, egyesületek elődei a céhek voltak. A céhek tagjai, szoros összetartásban, szinte közösségben éltek egymást segítve. Már a céheknek is volt saját céhzászlójuk.

“A céhzászlók mindenütt az együvé tartozás és a vallásosság jelei is voltak. A zászló becsülete egyúttal a céh becsülete is volt. Ezért minden céh-szabadalomlevél tartalmazta, hogy a céhnek zászlót kell csináltatnia, és annak előlvitelével kell részt venniük a céhtagoknak a körmeneteken, a tagtársak temetésén, egyéb ünnepeken.” (<https://masza.net/tag/cehzaszlo/>)

Ezt a hagyományt folytatták, őrizték meg az iparos egyesületek is.

A „MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE” sem maradt ki a sorból, és ők is megcsinálták, felavatták saját zászlajukat. Mint fentebb olvashatjuk, a zászlóanya Fejérváry Celesztine grófnő volt, aki Mezőberény életében, nagyon fontos szerepet játszott.

A zászló ma már kissé kopottas, de a mai napig őrzi az akkori alapítók életfelfogását. Szerencsére viszonylag jól megőrződött és átélte a háborúk, a megszállások zivataros éveit. A zászlón gyönyörű hímzéssel a következők olvashatók... MEZŐBERÉNYI IP. IF. ÖNKÉPZŐ EGYESÜLETE...A MUNKA NEMESÍT 1904...a szalagon a következő felirat látható: ISTEN ÁLDJA A TISZTES IPART! és ROMÁNFALVI FEJÉRVÁRY CELESTINE. Van még egy nemzeti színű szalag is mely valószínűleg az I. vh. után került oda, az elhunyt iparos hősök tiszteletére. (Nevük az Ipartestület épületének falán elhelyezett márványtáblán olvasható). A szalagon a felirat: IPAROS HŐSEINEK KEGYELETE JELÉÜL MEZŐBERÉNY KÖZSÉG KÖZÖNSÉGE.

A zászló nagyméretű, tiszteletet sugárzó, egyszerű, de a maga nemében mégis díszes. (A hímzés és készítés technikája a javaslatban részletezve.) Tartsuk tiszteletben mi is. Az elmúlt több mint 100 év minden keservét és jóságát magán hordozza. Az egyike azoknak a régi emlékeknek, amelyek eredeti állapotban megőrződtek, éppen ezért ajánlom a zászló Települési Értéktárba való bekerülését, a Mezeiné Bátori Valéria által elkészített „MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE ZÁSZLÓJA” c. javaslat alapján. (Talán egy későbbi kiállítás során bekerülhetne a helytörténeti gyűjtemény kiállítási anyagába is, hogy mindenki megcsodálhassa.)

Mezőberény 2017. július 26.

Kiszely Jánosné

aláírás

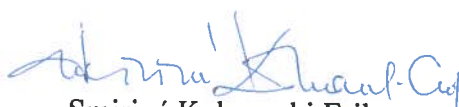
3.) MELLÉKLET

Nyilatkozat

Alulírott, Smiriné Kokauszki Erika, hozzájárulok, hogy a települési értéktárba való felvételhez elkészített, „MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE ZÁSZLÓJA” javaslatban szereplő képeket a Települési Értéktár Bizottság (egyéb értéktárba kerülés esetén az illetékes értéktár bizottság) az ide illő jogszabályok betartásával szabadon felhasználhatja.

Mezőberény 2017. július. 24.

Smiriné Kokauszki Erika